

El catàleg de petites meravelles de Ted Kooser

IRYNA KAZLOVA / GETTY

JORDI LLAVINA

Hi ha una poesia d'aquest llibre, la titulada *Carrer amunt*, que defineix molt bé l'operació poètica de l'autor d'Iowa.

Potser no és la més memorable, ni la més commovedora (n'hi ha unes quantes, d'aquestes). El pretext: un home que rega les flors del seu jardí. Des de l'altra banda del carrer, el narrador el saluda, però el que rega no el veu o fa veure que no el veu. La mànega "repartia les gotes brillants com una escombra / o un pinzell, pintant les flors amb esmalt". L'home aguanta la mànega amb una mà. En aquesta mà, "jo veia que es formaven gotes, / diamants sobre un artell, / i diria que eren fredes, potser / glaçades i tot, però tu havies pres possessió / d'un arc iris, i no el podies deixar estar".

La mànega es torna pinzell que pinta amb delicadesa les flors.

M'imagino que des d'on es troba el narrador és pràcticament impossible de distingir com les flors van recuperant el seu color primigeni, ara ja netes de pols. Impossibile, també, parar esment en aquelles gotes sobre els artells de la mà del que rega (quina vista més fina que hauria de tenir, el poeta!). Kooser sempre aplica amb molta perícia el zoom líric. La seva poesia és plena d'històries quotidianes, històries que esdevenen universals, perquè enclouen una valuosa lliçó moral. En la peça titulada *Mare i infant*, el jo líric acaba confessant això: "i jo que passava per allà". Hi ha passat just abans que es produís una petita revelació. En *Una carta* es troben la memòria personal, feta d'imatges esparses, i el temps que corre esperitat ("Potser un dia tornaré, en un poema"). El narrador, òbviament, també hi és. Torno a l'home que rega: el jo recrea l'escena amb una minuciositat mi-

croscòpica. Però el que li interessa és l'aparició inopinada d'una efímera meravella: aquell arc de Sant Martí que el ruixim de la mànega ha creat en l'aire, i del qual l'home ha pres possessió.

Les marques que deixa el viure

El català és la primera llengua a què es tradueix *Xanques vermelles*. Miquel Àngel Llauger i Jaume Subirana –que ja ens havien donat *L'ocell matiner i altres poemes*, del mateix autor– ens han anostrat aquest llibre amb molta saviesa (saviesa reforçada pel fet de coincidir, tots dos, en la manera poètica, en la concepció del fenomen líric, de Kooser). L'obra reflexiona sobre les marques que deixa el viure: un platet buit per a un gat en una casa que és una ruïna, un rastre de botes en una vorera nevada, uns peixets en una peixera rodona que sembla talment un rellotge (dins la qual els peixos formen unes busques que no indiquen cap temps). Senyals, indicis. Els detalls són portentosos: el d'aquella dona que fa del davantal una cistella per collir quatre pomes, per exemple. O fent servir de bell nou el zoom: "com una sola gota / a la cullera d'una fulla, un ou de pit-roig". Més endavant, el d'una dona que, després d'haver desemboïcat una coberteria familiar, es queda "contemplant / el passat en la conca d'una cullera" (Kooser, com Eliot, més que aquest encara, mesura la vida amb culleretes de cafè). O el d'una altra dona, immortalitzada en un retrat, que du al pit "un medalló / brillant com un estel, com si calgués entendre que / qui vas ser de veritat està tancat per sempre".

Voldria destacar dues poesies amb una càrrega d'emoció superior: *La parella* i *Vergonya*. En el pretext de totes dues, la malaltia. El tema divergeix, però: la malaltia com a vincle, en el primer, i com a trencament, en el segon. En l'una i l'altra, l'extrema sensibilitat del poeta per abordar una qüestió tan delicada. Un llibre esplèndid de qui es considera un artesà de la paraula, però que n'és, i tant!, un artista autèntic. ♦♦

XANQUES VERMELLES
TED KOOSER
GODALL
TRADUCCIÓ DE MIQUEL ÀNGEL LLAUGER I JAUME SUBIRANA
192 PÀG. / 18,50 €

OBRO FIL

MARINA ESPASA

L'emergència i la calma

Aquests dies ha estat a Barcelona Andreas Malm, un dels teòrics importants sobre ecologia política: és professor a la Universitat de Lund, a Suècia, però també és un home d'acció, perquè està convençut que només la via revolucionària serà capaç de capgirar les coses si volem frenar les conseqüències nefastes de l'emergència climàtica. És algú que ha escrit un llibre que es titula *How to blow up a pipeline*, per entendre'ns, al costat de volums més seriosos com *Qui apagarà aquest incendi?* o *Capital fòsil* (Tigre de paper i Capitán Swing), sobre els veritables motius de l'ús dels combustibles fòssils com a font d'energia, o *El murciélagu y el capital* (Errata Naturae), sobre les claus de l'inici de la pandèmia de coronavirus com el revers de la crisi climàtica i un conjunt de receptes de "leninisme ecològic" per mirar de pal·liar-la.

Malm avisa que la crisi causada pel coronavirus només serà la primera de moltes més que vindran a partir d'ara i que, si no es fa un esforç col·lectiu per contrarestar tota l'estructura econòmica dels països més avançats, no cal ni que somiem amb salvar el planeta: senzillament, se n'anirà tot en orris en qüestió d'unes quantes dècades, i no tantes com podríem pensar. Les propostes que suggereix (posar totes les grans companyies petroleres del món sota control públic, per exemple) poden ser titllades d'utòpiques, però "no més que la nostra supervivència", com diu ell amb una calma envejable.

Mentre l'escoltava, llegia el programa de la Fira del Llibre Únic que organitza avui l'editorial Comanegra al pati de la Fàbrica Lehmann, a l'Eixample de Barcelona. Onze editorials han seleccionat un llibre del seu catàleg, un d'aquells títols que, per motius diversos, no ha tingut sort: la fira ha de servir per donar-li una altra oportunitat. Una gran iniciativa, a la qual s'han adherit més de cent llibreries, i que va en la línia de fer les coses d'una altra manera, d'aturar-nos i pensar. Fins ara, córrer i inventar-se llibres que caducaven al cap de pocs mesos només ha servit per gastar pasta de paper i cremar autors i temes. O arbres: la pèrdua de massa forestal és la que va permetre que un virus saltés dels animals als humans, cosa que ja sabem quines conseqüències ha tingut. Cal afrontar les emergències amb tota la calma, però també amb tota la gosadia del món: només així sobreviurem. ♦♦

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

El canonge Adanagell de Vic
J. ALTURO / T. ALAIX
PAM

Aquest assaig refà el món cultural del bisbat de Vic en els primers anys de la seva restauració, tot presentant una nova visió de les principals institucions culturals i també dels *homines scholastici*. El més significatiu de tots ells va ser Adanagell, que va viure entre els segles IX i X.

BIOGRAFIA

Diarios de viaje
ALBERT CAMUS
DeBolsillo

Publicat a títol pòstum el 1978, aquest volum de diaris de viatge del premi Nobel de literatura recull els apunts que Camus va prendre als Estats Units i el Canadà el 1946 i al Brasil, l'Argentina i Xile el 1949. Durant el primer viatge és encara un autor poc conegut; quan emprèn el segon ja està consagrat.

CUINA

La millor cuina de Menorca
JOSEP I DAMIÀ BORRÀS / Viena

Des de fa segles, la cuina de Menorca ha estat farcida d'olors i sabors molt variats, fruit de la seva privilegiada situació enmig de la Mediterrània. Entre els plats que Josep i Damià Borràs comenten en aquest llibre hi ha la caldera, l'oliago, l'aguiat, els frits, els cocs, els flaons i la cèlebre salsa maonesa.